

כאיל תערוג

פנינים על פרשיות השבוע וענינא דיומא

ממזן רבן של ישראל רבנו בעל אילת השחר שליט"א

מספריו הק' ומכתבי תלמידים

גליון 29 תזריע תשע"ד

מתורת הפרשה

ביום השמיני ימול בשר ערלתו. (תזריע יב, ג)

הר"מ פ"ב ממילה ה"א כתב דעכו"ם שמל אי"צ לחזור ולמול שנית. והק' השער המלך שם דא"כ אמאי מחללים שבת כדי למול את הבן והא כיון שמילה כשרה בעכו"ם, יאמר לעכו"ם למולו ותתקיים מצות מילה בלא חילול שבת, וכל שאפשר לקיים המצוה בלא לעבור על מ"ע לא נאמרה דין דחיה.

וחדב"נ הגר"ז ברלין שליט"א תי', די"ל דכיון דאמר' דאין שליחות לעכו"ם, א"כ את מצות האב לא נוכל לקיים ע"י עכו"ם, ואף דהבן יהיה מהול מ"מ לא מקיים מצות האב למול את בנו ע"י עכו"ם, אלא דעדיין צ"ע דהא כל מה שמילה דוחה שבת הוא דין החיוב למול את הקטן ולא מפני מצות האב למולו, וא"כ ימול העכו"ם ולא ימול האב. ובאמת דל"ד דהא התורה התירה מילה ביום השמיני בשבת ואי"צ לחפש אחר עכו"ם דאם היה חילול שבת במילת הבן היינו צריכים לטכס עצות שלא יתחלל השבת אבל כשהתורה התירה מילה בשבת אי"צ לחפש עצות, ול"ד לכל עשה דוחה ל"ת דנאמר בה תנאי שזה רק בכה"ג שא"א לקיים המצוה בלא לעבור על הל"ת אבל במילה דיש דרשה וביום אפי' בשבת דכך הוא מצותו א"צ לחפש עצות לעשות המעשה ע"י גוי.

הערת רבנו שליט"א יש לעיין מהתוס' שבועות דף ג' ד"ה ועל הזקן משמע דכ"ע מודו דאסור ע"י אשה ונכרי דאי שרי לר' אדא אמאי דחי הא אפשר לקיים שניהם עיי"ש, ולומר דהתם איירי בדין עשה דוחה ל"ת ושאיני מילה דהותר, א"א לומר כן, דהא ביבמות ה"א רוצה הגמ' לפשוט ממילה דעשה דמילה דוחה שבת ובאנו למילף שם דעשה דוחה ל"ת דכרת ע"ש.

הערת מרן הגר"ק שליט"א, "כמדומה שהגר"א כי שמילה בשבת דחוייה ולא הותרה". (פרורים משולחן גבוה כרך ג)

אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת והיה בעור בשרו לנגע צרעת והובא אל אהרן הכהן או אל אחד מבניו הכהנים.

(תזריע יג, ב)

בביאור הח"ח על התו"כ (פרשת נגעים פ"א ה"א) כתב וז"ל בקטן, בעובר במעי אמו דאינו מטמא בנגעים משום דלא חזי' לי' כהן לטמוי וצריך שיהי' במקום שיכול הכהן לראות נגעו. והוא לשון הקרבן אהרן. ומבואר דס"ל דאי אפשר למעטו מחמת שאינו אדם עדיין, אלא גם עובר מיקרי שפיר אדם.

ובהוציא מקצת איברים, או אפי' לא יצא כלום רק שרואים את הנגע, לפי הח"ח והקרבן אהרן צריך שיטמא, ומצד שני אם הוציא ראשו אף דהוי כילוד, מ"מ לא יטמא דהא אינו נראה. אך זה י"ל דמה שהוא מכוסה אחרי שהוא ילוד, חשיב כמכוסה בבגד, ואי"ז חשוב בסתר. ובספק אם היה בו קודם שנולד, הוי בכלל ספק נגעים להקל. (אילת השחר נגעים פ"ז מ"א)

וראה הכהן את הנגע בעור הבשר ושער בנגע הפך לבן ומראה הנגע עמק מעור בשרו נגע צרעת הוא וראהו הכהן וטמא אתו.

(תזריע יג, ג)

אהא דאמרין דאין רואין את הנגעים בשחרית, דן רבנו אם צריך לומר גם טמא או טהור בתוך הזמן הראוי לראי', או שיוכל לראות בשעות אלו ובמקום הראוי, ולומר טמא אח"כ. והביאו דבתו"כ ילפי' דצריך שיתן עיניו בנגע בשעה שטמא, וא"כ צריך גם בשעת אמירה שתהי' ראי' כראוי. אך קשה אם נפרש כרש"י בחומש דהסגר היינו שסוגרין אותו בחדר, וכ"מ בתוס' מו"ק דף ז' א' ע"ש, א"כ האיד שייך שיקוים דין זה שיראה הנגע כשאומר טמא, הרי סוגרו ואח"כ מטמאו, וכי מיירי שיש חלון דוקא. ואולי סגי בסגירה אח"כ. והנה דין זה לראות בשעה שברור מאוד, זה גזה"כ מיוחדת, ולא משום דאינו רואה את הנגע טוב, דהא בשאר בדיקות לא נאמרו אלו ההלכות. [ולכן משקפים לכאורה לא יועיל ואף שרואה בקרוב בלא"ה, משום שזה דין דמי שחשך מאורו לא יראה. (אילת השחר נגעים פ"ב מ"ב)]

ואם פרוח תפרח הצרעת בעור וכסתה הצרעת את כל עור הנגע מראשו ועד רגליו לכל מראה עיני הכהן. (יג, יב)

ופרש"י לכל מראה עיני הכהן - פרט לכהן שחשך מאורו. ונסתפק רבנו, מה הגדר בזה, אם בהחלש מאור עיניו מעט כבר אינו כשר, א"כ אין כהן שיכול לראות את הנגעים, דרוב בנ"א יש להם משקפיים, ונמצא שכהן מאור עיניהם. ועי' ר"מ שכ' ראי' אמיתית ורש"ל גורס ראי' 'הבריאים', וקשה א"כ למצוא כהן שיהי' ראוי.

ויש לעיין בישראל חכם האומר לכהן שיטמא, וכדאמרין דמהני אפי' כהן שוטה, מי צריך שיהא מאור עיניו ברור, האם הכהן או הישראל, דלכאוי הכהן אין ראיתו כלום, דלא מבין כלום, אף דמסתמא צריך שיראה את הנגע, והישראל הרי אין בו דינים רק צריך לקבוע הדין. ועי' חזו"א סי' ב' סק"ח וסי' ד' סק"ב (פ"ב מ"ד), ועי' באילת השחר עה"ת כאן מה שהביא בזה.

ענין בפרשה – ברית מילה

הנהגות רבנו

במילת תאומים נוהג שיעשו ברית זה אחר זה, ויברכו פעמיים את ברכת להכניסו ויברכו פעם אחת שהחיינו.

אומר בברכות ציוה צוה ב' פעמים בב' הנוסחאות דהיינו כופל תיבה אחר תיבה.

רבנו מקבל סנדקאות גם אם כבר הי' סנדק אצל בן אחר באותה משפחה.

בברית בשבת קודש, כשמברך הברכות על הכוס, אומר לאבי הבן לכון לצאת ידי קידוש בברכת בורא פרי הגפן שיאמר, והאב שותה הכוס.

כשמברך על היין, שותה אחרי הברכה ולפני תפילת קיים את הילד הזה, ואמר פעם להגר"פ שרייבר זצ"ל שמעיקר הדין סבור דאיי"צ לשתות אז, רק כיון שכך מנהג רבים, לכך הוא שותה.

כשנשאל האם כדאי לקיים את החיתוך ע"י אבי הבן, והמוהל רק יפרע, אומר שעדיף שלא, עקב כמה תקלות שיש בזה, וגם הוא לפני מילת בנו הגר"מ חשב אולי יעשה את החיתוך, ואח"כ סבר שהרי מל ולא פרע כאילו לא מל, וא"כ עדיף שהמוהל יעשה את זה, ונתן את הכל למוהל לעשות. [אך ראה להלן דמ"מ דעת רבנו שגם המוהל לבד או פורע לבד פוטרים הציבור מתחנן] וע"ע באילת השחר שבת קל"ג ע"א מש"כ בזה. [וגם הוסיף שיש טעם שלא לחתוך, דאברך שעומד לחתוך כל הזמן חושב רק על זה, ולא חושב על כונה למצוה שזוכה לקיים מצות ברית מילה, וכן אח"כ מתמלא כל היום בחששות שונות, ומפסיד את השמחה במצוה והרי צריך להיות כל היום בשמחה שיו"ט שלו הוא]. (מפי המוהל רבי יהושע גולד שליט"א)

רבנו מקפיד לברך ילדים לאחר הברית שיהי' צדיק ותלמיד חכם. וביאר כי כשמברכים על תורה ויראת שמים, צריך קודם לברך על יראת שמים ואח"כ על תורה, כדכתיב ראשית חכמה יראת ה'.

באחד הבריתות שהתקיימה בשבת באולם ב"ב, ורבנו שימש כסנדק, נשפך בשגגה מהדם של הברית על אצבעו של רבנו, ורבנו לא רצה לשטוף ידו במים של האולם, שהם לא מים שהוכנו בער"ש בלי חשש חילול שבת רח"ל, ומאידך לא רצה לצאת כך לביתו דיש בזה חשש טלטול, ולכן המתין שם זמן ממושך עד שהתייבש הדם על ידו, וכך שב לביתו.

הסנדק בבריתות בניו שליט"א

בלידת בנו הגר"מ ביקש רבנו מהחזון איש שיהיה סנדק ולא יצא לפועל, וכיון ששהה בפתח תקוה, ביקש מהגה"צ רבי אלי' דושניצר זצ"ל שהיה המשגיח בישיבת לומז'א לשמש כסנדק לבנו, אמר לו רבי אלי' שאינו יכול לעזוב את הישיבה באמצע הסדר, רק אם ימצא לו ממלא מקום לזמן הברית, יוכל לבוא. והיות ומרן הגרא"מ זצ"ל שהיה ראש ישיבה שם, היה יושב כל היום בבית המדרש, שאל אותו רבינו אם מסכים למלא את מקומו של ר' אלי', והסכים לכך היות ובלא"ה הוא נמצא בבית המדרש, וישב הגרא"מ בישיבה במקומו של הגר"א דושניצר בזמן הברית.

ובלידת בנו הגר"ש היה אמור החזון איש לבא לכפר סבא להיות סנדק, ולבסוף נחלש ולא הגיע, ולכן רבנו עצמו שימש כסנדק. [וכבר הבאנו לעיל שרבנו אמר שהמוהל שלו היה ר' נטע הירש מעיר קמניץ שהיה צדיק גדול, ולא יודע מי היה הסנדק שלו]

עד חצות

שאלה: האם עדיף לעשות המילה מיד אחר תפילת ותיקין משום זריזין מקדימין למצוות, או שעדיף לאחר את הברית קצת כדי שיהא ברוב עם. תשובה: כשעושים את המילה עד חצות היום עדיין זה בגדר זריזין מקדימין. (ברית אפרים עמ' שנב)

ביטול תורה דרבים כשאומר שיעור

שאלה: מה הדין במקום שאם יעשו הברית בבוקר יגרם ביטול תורה לרבים, כגון שאומר שיעור וכדו', ואם יעשה הברית לאחר חצות היום לא יהא ביטול תורה, האם עדיף זריזין מקדימין על ביטול תורה.

תשובה: ביטול תורה זה הדבר הכי חמור שיש, ובודאי דוחה המעלה של זריזין מקדימין. (שם עמ' שנג) [א"ה, ונראה דאין זה שייך למש"כ בשלטי גבורים דמבטלין ת"ת מפני ברית מילה, דהתם מיירי שהוא כדי שהמבטלין ישתתפו במעמד הברית, משא"כ בנד"ד]

מכתב רבנו בענין פריעה

על דבר הפריעה במצות הפריעה, שיש מוהלים שמקפלים ומפשלים עור הפריעה מע"ג העטרה ולא קורעין לכאן ולכאן, וזה שינוי צורת הפריעה המקובלת לנו מקדמת דנא, כמבואר ברמב"ם ושו"ע, וזה מעיקר הדין דלא מקיימים מצוות פריעה בהכי, דלא סגי בקיפול והפשלה אפי' נגלית העטרה, וצריך לקרוע בדוקא ע"י קריעה לכאן ולכאן. אהרן יהודה לייב שטיינמן. וגם הגר"ש זצ"ל צירף חתימתו ע"ז. (מוריה גליון של"ד עמ' קנ"א) ובאילת השחר שבת קל"ג, א איתא: יש מתחדשים שעושים הפריעה ע"י קיפול העור ועי"ז נפרע הערלה, והנה למעשה התינוק פרוע, אבל חסר במצות המעשה פריעה, וכבר עוררו ע"ז, דהא לפי"ז אפשר לעשות פריעה בלא מלאכה, ולמה הותר לחלל שבת ע"ז, וע"כ שצריך לעשות מעשה קריעה בעור הפריעה.

תחנון

אמר רבנו: הנה ברכת הטוב והמטיב מברכים כשיש לו ולעוד אדם שמחה, וכשיש רק לו שמחה אז מברך שהחיינו, וכשיש שמחה רק לחבירו אינו מברך כלל, משמע שאין אדם יכול להרגיש שמחה ממש כשאין לו שמחה בעצמו, ומ"מ המתפלל בציבור ויש לו ברית או סנדקאות כולם לא אומרים תחנון, משמע דשמחת מצוה שייך גם כשרק לחבירו יש המצוה. (ימלא פי תהלתך תפילה עמ' רמ"ט) והורה רבנו, אם שנים עושים את הברית, אחד מל ואחד פורע, שניהם נחשבים כמוהל שפוטט את הציבור מתחנון. (לקט שאלות מצויות ח"א עמ' י"ד)

יותר מחומש לקיום מצות מילה

בדבר העובדא בתינוק שהוברר שאם ימולו אותו ביום השמיני יהיה עי"ז פחות כשרוני, נראה שתדחה המילה מזמנה מחמת זה דהא קיי"ל במ"ע צריך להוציא עד חומש מנכסיו וה"נ אין מחויב עבור מ"ע דמילה בזמנה להפסיד מכשרונו דהוי יותר מחומשו, וצ"ע למעשה. (אעלה בתמר עמ' י'. ועי"ע אילת השחר בראשית עמוד ק"ל)

יגעת ומצאת

בשבת דף ק"ל ע"א מובא, עיר אחת היתה בא"י שהיו כורתין עצים בשבת למילה כר"א ולא היו שם שמתו לפני זמנם, ולא עוד אלא שפ"א גזרה המלכות גזרה על המילה ועל אותה העיר לא גזרו. והנה הרי לא נהגו כהלכה, רק מפני דהוי אתריה דר"א דס"ל הכי, ולא רק שלא נעשו בחילול שבת אלא אף כשגזרו שימותו קודם זמנם לא היו מתים ולא עוד אלא שלא גזרו שם על המילה, וצריך להבין מה הזכות הגדולה בזה. וביאר המהרש"א שמדה כנגד מדה שדקדקו במילה בזמנה מתו בזמנם. והענין, שבשאר מקומות לא טרחו במיוחד על מילה, ובעיר זו הי' עשייה מיוחדת לכרות עצים למצות מילה, ומשום תוספת היגיעה והטירחה מכל העיירות זכו אף לשכר בעוה"ז. ומזה יש לימוד בכל המצות, שבכל פעולה וטירחה יש יותר מעלה בעצם המצוה והיגיעה מביאה הסייעתא דשמיא, ועי"י היגעת ומצאת זוכין (מפקודין אתבונן ח"ב עמוד ס"ח)

סעודת ברית

אמר רבנו בשם החזון איש, סעודת ברית מילה שלא כולם נוטלים ידים כפי הדין, אינה כסעודת מצוה לענין שאם הזמינו שיהא חיוב להשתתף בה. (אילת השחר שבת ק"ל, א)

סנדקאות

אמר רבנו, ענין סנדקאות לא נזכר בגמ' ולא ברמב"ם, אלא בילקוט תהילים רמז תשכ"ג ובהשגת הראב"ד הל' מילה פ"ג, וברמ"א יו"ד סימן רס"ה סעיף י"א כתב דכל סנדק הוי כמקטיר קטורת עי"ש, וזה חידוש, דבשלמא המוהל עושה מעשה אבל הסנדק רק אוזן התינוק, ואפשר להחשיבו כמזבח דמקטירין עליו אבל הוא אינו מקטיר. ועי' בתרגום יב"ע בפרשת ויחי נ' כ"ג ובפ"י לתרגום. ושמעתי שהגר"ח מבריסק זצ"ל לא רצה לקבל סנדקאות בסוף ימיו, כי הי' מעשה שמת התינוק וחשש שנחשב מצמצם. (אילת השחר ויקרא עמ' לד)

וסיפר רבנו שליט"א: שפעם נסע מרן החזון איש ז"ל במשך יום שלם, מאחרי ותיקין עד הלילה, הלך וחזר לקיבוץ חפץ חיים בשביל להיות שם בברית מילה. וביאר רבינו דכפי הנראה טעמו של מרן ז"ל הי' שרצה לחזק את יושבי קיבוץ חפץ חיים בשמירת מצות התלויות בארץ, ומשום כך טרח כ"כ לבא לשם. והגר"ח שליט"א אמר דחזינן גודל מעלת סנדקאות ליסוע לזה יום שלם. (אעלה בתמר עמ' ע"ה)

אונן בברית מילה

שאלה: בעל תשובה עמד למול עצמו ונודע לו שאביו נפטר ומביאים אותו לקבורה למחרת היום, ונעשה אונן ר"ל, האם הוא צריך לחכות מלמול עצמו עד לאחר הלוויה, דהרי לאונן אסור לקיים מצוות, או שימול עצמו מיד.
תשובה: יסוד השאלה היא, שהרי אונן פטור מלעשות מצוות אבל אסור לו לעבור על איסורים, על כן יש לדון האם מי שלא מל עצמו יש בזה איסור עשה וא"כ אסור לאונן לחכות, או שזה רק ביטול עשה וא"כ אונן שאסור לו לקיים שום מצוה לא ימול.
ומסתבר שהוא רק ביטול עשה, וכמשי"כ הרמב"ם פ"א הל' מילה ה"ב וכל יום ויום שיעבור עליו משיגדל ולא ימול את עצמו הרי הוא מבטל מצות עשה, ואפילו לשיטת הראב"ד שם שיש חיוב כרת מיד, מ"מ זה רק משום שמבטל העשה, אבל עכשיו שהוא פטור משום שהוא אונן אין חיוב כרת, ועוד דאם מקיים מצוה בשעה שהוא אונן לא יצא בדיעבד, וכמו שמבואר במשנ"ב ס' ע"ג ס"ק ג' שאם קרא קריאת שמע כשהוא אונן בדיעבד לא יצא ידי"ח, וא"כ גם מצות מילה לא יקיים כלל. (ומ"מ בדיעבד אם עשה נחשב כמהול, ויל"ע אם צריך הטפת דם ברית) ועי"כ יש לו לדחות המילה עד לאחר הלוויה. ועי"ע שו"ת מהרש"ל סימן ע' לענין אונן במילת בנו. (דרכי יוסף צבי עמ' קע"ז)

קושיא בדברי הש"ך בחיוב אב למול את בנו

מכתב בעניני ברית מילה להגאון הגדול ר' מנשה קליין זצ"ל [נדפס בקובץ שערי הלכות קובץ כה]

לכ' הגאון הגדול מגדולי המשיבים דבר ה' זו הלכה מפורסם לגאון ישראל ותפארתו, חסיד ועניו, ר' מנשה קליין שליט"א. נעימות בימינו נצח. קודם אודה להדר"ג מאד על שכיבדני בספריו הקדושים אשר דנים על כל חלקי התורה [וגם כיבדני בתשובות] וברוב ענותנותו שלח לי כ"ז, אם כי אליבא דאמת איני יודע עד מה ואפילו במסכתא חדא לא זכיתי לידע, וכידוע בירושלמי דכגון דא צריך לומר זה, כדילפינן זה מפסוק דזה דבר הרוצח.

אכתוב לכ"ג הערה. הנה ידוע שיטת הש"ך חו"מ ס' שפ"ב דדייק מהרא"ש דמצות האב למול בנו לא שייך למנות שליח אלא דאם האב אינו יודע למול הוא אנוס וכל ישראל חייבין למולו אבל לא מהני עי"ז שליח, ולכן מי שידע למול אסור לכבד אחר למול דהא מבטל מצות מילה המוטל על האב. וצריך לי עיון דהנה בשבת דף קל"ח איתא ר' אדא בר אבהו איתליד ליה ההוא ינוקא כשהוא מהול [והוא ס"ל דחייב למולו אפילו בשבת] אהדר אתליסר מהולאי עד דשויה כרות שפכה, ופירש"י דכולם לא רצו למוהלו בשבת דלא הוי ס"ל דהוי ודאי חייב ולכן מספיקא לא מחללינן שבת עד שכל בעצמו ועשאו כרות שפכה, והנה מדלבסוף מל בעצמו בשבת הרי דהוי דעתו יודע למול ומסתמא לכתחלה רצה ליתנו למוהלים יותר מומחים וכיון שהם לא רצו מל בעצמו, ואיך לכתחילה היה מותר לו לבקש שימולו אחרים הא כיון שהוא לדעתו יודע למול הא מבטל מצות מילה שמוטל עליו למול בנו, ובשלמא אם לא כהש"ך

אע"פ שמצוה בו יותר מבשלוחו מ"מ כיון שסבור שיש מומחים יותר טובים מותר לו לתת להם למול, אבל להשי"ך צ"ע. החותם ברוב תודה לכ"ג יתברך ברוג"ש הוא וכל משפחתו וכל הנלוים אליו. אהרן יודא ליב שטינמן. וראה מה שהשיב לו הגר"מ קליין זצ"ל ונדפס במשנה הלכות חט"ז ספ"ח.

הלכתא רבתא לשבתא

משיעורי הגאון רבי בן ציון פלמן שליט"א

שיעור לאלתר בבורר

ובשיעור לאלתר בבורר. עיין במשנ"ב סי' שכ"א ס"ק מ"ה, דהוא מזמן שיוצאים מביהכ"ס, אבל שעה קודם הסעודה לא מיקרי לאלתר, ובספר אגלי טל בורר מק"ט כתב שהוא כשיעור שעה, ובספר נחלת אליהו להגר"א דושניצר מובא בשם החזו"א שהוא לערך חצי שעה סמוך לסעודה, וכע"ז איתא בכ"מ דסמוך היינו חצי שעה יעוין רשב"ם פסחים דף צ"ט ע"ב ובאו"ח סי' רל"ב משנ"ב סק"ז. ושמעתי מהגר"א שליט"א שאמר שדברי החזו"א נאמרו אף לקולא דמי שסגי לו להכין פחות מחצי שעה נמי שרי חצי שעה קודם. והוסיף דאם אם דעתו לצאת בתוך החצי שעה להתפלל מנחה אין ההיסח דעת מבטל את הרציפות שלא יהא נחשב שבורר סמוך לסעודה לפי שהעיקר הוא שבורר בזמן הסמוך לסעודה אך אמר שבמשנ"ב משמע דתלוי כל סעודה לפי הזמן שצריך להכין. (אליבא דהלכתא קובץ ס"ב עמ' כ"א)

יומא דהילולא הגה"צ ר' דב נחום ב"ר שמואל פרידין זצ"ל, נלב"ע ר"ח ניסן תשנ"ח

הגה"צ ר' דוב זצ"ל היה איש פלא צדיק תמים בשלימות, ונפשו קשורה בנפש רבנו. והלך לעולמו בלי להניח זש"ק. למד בחברותא לילות ארוכים עם יבדלחט"א רבינו שליט"א בבני ברק. ולפני פסח היו הולכים ביחד לבתי הנדיבים לאסוף כסף למען אברכי הכולל, והגה"צ ר' דוב הוא היה הדופק על הדלתות, ויחד עמו עמד רבנו שליט"א וכך עברו בכמה וכמה בתי נדיבים למען רוחות האברכים.

גדול בבין אדם לחבירו

ופעם הזכיר רבנו כמה גדולים בדור, שהיו מיוחדים בבין אדם לחברו, ואח"כ ציין גם כמה שהכיר, וסיים: היו דברים שראיתי, שזכו להיות אתרוג בבין אדם לחברו, נקי לגמרי, כמו רב דב פרידין זצ"ל ורבי שלמה בלוך זצ"ל שהיו אנשים שקטים ובעלי ייסורים, זכרונם לברכה לחיי העולם הבא. (מאחורי הפרגוד עמ' 181)

מל"ו צדיקים

ופעם התבטא עליו מרן שליט"א כי הוא בודאי מל"ו צדיקים... ומדברי ההספד ניכר... וכך הספידו רבנו: אנו מספידים כאן, אדם שכל כמה שמכירים אותו רואים יותר שלא מכירים אותו, הגדלות שלו היתה ממש כמו שאחז"ל איזהו בן עוה"ב וכו' [וכיום נוהגים לומר את זה על כל אחד. אבל הוא באמת היה כך]. שייף עייל, שייף נפיק, ולא מחזיק טיבותא לנפשיה, והיה ממש "מצדיקי הדור", מהיחידים, ומי יכול להדמות אליו. איבדנו אדם שהיה עובד ה' כל ימיו, לא היה לו שום דבר אחר "רק עבודת ה'", תורה וחסד זה היה החיים שלו, ומה אני יכול לדבר על אדם כזה. ה' ירחם עלינו, לאחרונה יש כ"כ הרבה צרות, וחסר לנו כל כך אנשים צדיקים, וצדיק כזה נפטר, ממש חבל על דאבדין ולא משתכחין. לא מצוי כאלו אנשים. מיחדי סגולה, הלואי שירחם ה'.

כתוב שמדת הדין מתרצית על ידי שלוקחים צדיק, אבל מה הרווח בזה, אם לא מתחזקים, לא לומדים מהמעשים שלו, אי"ז כלום! חייבים לראות להתחזק בעזרת ה', בכל המדות טובות שהיו לו, בלימוד התורה, ובמידותיו הטובות, שהיה לא מחזיק טיבותא לנפשיה, כידוע לכולם גדול ענותנותו, ממש לא תפס מקום [נישט אקזעסטירט], כאילו לא היה קיים בכלל, ואם נתחזק בזה אולי זה יעזור לעצור את הגזירות רעות שלא יבואו חלילה וחס, כי אם לא מתחזקים, ח"ו מה יש מזה שמדת הדין לקחה כזה צדיק, ואינו מועיל. נראה להתחזק, ובזכות זה ה' יעזור שיקויים ויבולע המות לנצח ומחיה ה' דמעה מעל כל פנים. [נאמר בהלוייתו מוצש"ק ויקרא ב' ניסן תשנ"ח, נדפס בהקדמה לס' שלמי יוסף עמ"ס שבת, וראה שם באריכות על הגה"צ ר' דוב זצ"ל]

חמיו של ר' דוב

וסיפר מרן שליט"א כי ר' ברוך בער זצ"ל פתח את ישיבתו מתחילה בוילנא, אך יעץ לו ר' חיים עוזר לעבור למקום אחר היות ובעיר וילנא ה' חשש שיתקלקלו מבני המקום. וחיש מה מקום ומצא את קמניץ. ושם היו כמה בעלי בתים ששמחו מאד להביא ישיבה לעירם, וסייעו לו הרבה. וא' מהבעלי בתים החשובים ה' חמיו של ר' דוב פרידין זצ"ל, ומשפחתו היתה רדוניקצקי, והי' אוהב תורה מאד. (פרי חיים 22)

העלון יוצא ללא מטרת רווח, ואפשר לצלם לזיכוי הרבים בלבד.

להערות הארות הוספות מנויים ורעיונות ניתן לפנות keailtarog@gmail.com

לתרומות הנצחות והפצה ניתן לפנות ל 0527680034 בשעות בין הסדרים

לעילוי נשמת הרבנית זהבה גולדה לוין ע"ה בת הר"ר פישל הכהן ז"ל